

«Οδύσσειες»: «Το Ταξίδι», «Οι Ιθάκες», «Η Έξοδος». (Κατερίνα Χουζούρη)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

«150 χρόνια μετά την ίδρυσή του, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο «γιορτάζει» μ' ένα μοναδικό, στην ιστορία του Παγκόσμιου Πολιτισμού, ταξίδι μέσα στις χιλιετίες, μ' επίκεντρο τον Άνθρωπο και την συγκλονιστική «Οδύσσεια» της αέναης πορείας του στον, δίχως τέλος, δρόμο της δημιουργίας. Η μοναδικότητα του ταξιδιού αυτού προκύπτει από το ότι, καθώς ταιριάζει στον διαχρονικό Ελληνικό Πολιτισμό, τα εκθέματα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου εκπροσωπούν μέσα στο χρόνο όχι μόνο τον Έλληνα, αλλά τον Άνθρωπο, γενικώς.

Το ταξίδι

Κι αυτό οφείλεται στο ότι, όπως η ιστορία του Πολιτισμού έχει δείξει και δείχνει αδιάκοπα, ο Έλληνας υπήρξε πάνω πριν απ' όλα Άνθρωπος. Γι' αυτό και ο Ελληνικός Πολιτισμός, από την ανατολή του, διαδραμάτισε τον ρόλο της κοιτίδας και του λίκνου του Παγκόσμιου Πολιτισμού».

Μ' αυτά τα λόγια, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος, εγκαινίασε την έκθεση «Οδύσσειες», τη νέα περιοδική έκθεση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Οι «Οδύσσειες», αποτελούν την κορυφαία επετειακή εκδήλωση του εορτασμού των 150 χρόνων, από τη θεμελίωση του μουσείου. Η ημέρα που επελέγη για τα εγκαίνια δεν ήταν τυχαία, αλλά συμβολική: στις 3 Οκτωβρίου 1866, Δευτέρα και πάλι, 150 χρόνια πριν, ετέθη ο θεμέλιος λίθος του πρώτου Εθνικού Μουσείου της χώρας από τον Γεώργιο Α', παρουσία του συνόλου των υπουργών και των πολιτικών, θρησκευτικών, στρατιωτικών και δημοτικών αρχών.

Ιθάκες, άποψη της ενόλητας του τόπου

Στόχος της έκθεσης -η οποία έχει ετήσια διάρκεια- είναι, να παρουσιάσει το περιπετειώδες ταξίδι του ανθρώπου στο χρόνο, «μέσα από ένα αφαιρετικό και συμβολικό πρίσμα εμπνευσμένο από την Οδύσσεια. Χωρίς να αναδιηγείται το μυθολογικό έπος του Ομήρου, η έκθεση εμπνέεται από τον αρχετυπικό χαρακτήρα του Οδυσσέα και αφηγείται, μέσα από εμβληματικά αλλά και λιγότερο γνωστά έργα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, το μακρύ χρονικό του δοκιμαζόμενου ανθρώπου, τον αδιάκοπο αγώνα του να τιθασέψει το περιβάλλον, να γνωρίσει νέους τόπους, να πλουτίσει τους ορίζοντες του, να δημιουργήσει πολιτείες ευνομούμενες...».

Εκατόν ογδόντα τέσσερα έργα από τη μόνιμη έκθεση και τις αποθήκες των Συλλογών του Μουσείου και έξι δάνεια, τρία από το Επιγραφικό Μουσείο και τρία από το Μουσείο Ακροπόλεως, παρουσιάζονται σε μια γοητευτική αλληλουχία πολιτισμικών διαστρωματώσεων, επιτρέποντας στον επισκέπτη της έκθεσης να διακρίνει διαφοροποιήσεις και μεταβολές και παράλληλα να ανιχνεύσει τα στοιχεία που ενυπάρχουν και παραμένουν αναλλοίωτα στον χρόνο, συνιστώντας το κοινό αποτύπωμα του ανθρώπου στους αιώνες, στις εποχές, στους πολιτισμούς.

Την ερμηνευτική προσέγγιση των έργων, ενισχύει ο γεμάτος συμβολισμούς λόγος των κορυφαίων νεοελλήνων ποιητών Κ. Π. Καβάφη, Γ. Σεφέρη, Ο. Ελύτη και Γ. Ρίτσου, δημιουργώντας γέφυρες με τη σημερινή εποχή, μέσω της σύγχρονης ποιητικής γλώσσας και προσφέροντας ίσως την πιο εύστοχη και συναρπαστική νοηματοδότηση. Οι οπτικοακουστικές και ψηφιακές εφαρμογές της έκθεσης, υπογραμμίζουν διακριτικά αυτές τις συνδέσεις.

Τρεις θεματικοί άξονες, αποτελούν την έκθεση:

«Το ταξίδι», παρουσιάζει τεκμήρια της αδιάκοπης αναζήτησης του ανθρώπου, για πρώτες ύλες, γνώσεις και ιδέες. Το πολυποίκιλο φορτίο ενός νοερού πλοίου και οι μύθοι που συνόδευσαν τα θαλάσσια ταξίδια των αρχαίων, δημιουργούν ένα υπαινικτικό περιβάλλον περιπέτειας και γνώσης. «Οι Ιθάκες», είναι εμπνευσμένες από τον νόστο του Οδυσσέα και αφιερώνονται στις πατρίδες όλων των ανθρώπων. Οικουμενικές ιδέες και έννοιες, σηματοδοτούνται με έργα που αποτυπώνουν τη συλλογική προσπάθεια των κοινωνιών, για ανάπτυξη και ευημερία, αλλά και την αναγκαιότητα της ανθρώπινης ύπαρξης να υπερβεί τη φθαρτότητά της. «Η Έξοδος», περιλαμβάνει έργα συμβολικά, που υποδηλώνουν τα ανώτερα επιτεύγματα του ανθρώπινου πνεύματος, καλώντας τον καθένα από εμάς να παραλάβει τη σκυτάλη της δημιουργίας.

Ιθάκες

Αξίζει να σημειωθεί ότι χωρίς τη δωρεά του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου, η έκθεση θα ήταν δύσκολο να πραγματοποιηθεί. Επίσης, η μουσική της έκθεσης αποτελεί ευγενική παραχώρηση του Βαγγέλη Παπαθανασίου από τα έργα του «Ιθάκη» και «Voices – Dream in an Open Place». Το Ίδρυμα Ευγενίδου προσέφερε τον εξοπλισμό και την εφαρμογή του έναστρου ουρανού, με τους αστερισμούς που αντίκριζε ο Οδυσσέας κατά το ταξίδι της επιστροφής στην Ιθάκη από το νησί της Καλυψούς και το Εθνικό Θέατρο το θεατρικό ένδυμα του Οιδίποδα Τύραννου.

Την έκθεση συνοδεύει επιστημονικός κατάλογος στα ελληνικά και αγγλικά, έκδοση του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων. Ο επετειακός τόμος περιλαμβάνει κείμενα που

παρουσιάζουν τη διαχρονική πορεία και τις αναζητήσεις των ανθρώπων που έζησαν και δημιούργησαν στον ελλαδικό χώρο και στην ευρύτερη λεκάνη της ανατολικής Μεσογείου, πορίσματα από διεθνή ερευνητικά προγράμματα που γίνονται για σημαντικές αρχαιότητες των συλλογών του Μουσείου και πλούσια εικονογράφηση. Το Επίμετρο είναι αφιερωμένο στα 150 χρόνια ιστορίας του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου ,με κείμενα που παρουσιάζουν την επιστημονική, εκπαιδευτική και κοινωνική προσφορά του.

Παράλληλα, την επέτειο του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου τιμούν μεγάλα μουσεία του κόσμου, αποστέλλοντας ως «δώρα» εξέχοντα έργα τους, που εκτίθενται στους μόνιμους εκθεσιακούς χώρους για το προσεχές διάστημα. Το Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης, το Badisches Landesmuseum της Καρλσρούης, το National Museum of Western Art του Τόκιο, το Palace Museum του Πεκίνου, αλλά και η Εθνική Πινακοθήκη, το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, το Κοινωφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης και το Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης, χαιρετίζουν τον εορτασμό με σημαντικά έργα των συλλογών τους.

Τα έργα αυτά «συνομιλούν» με τα μόνιμα εκθέματα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου και αναδεικνύουν τις διαφορετικές διαστάσεις του αρχαίου κόσμου και ακόμα -μερικές φορές- τις αναπάντεχες ομοιότητες του με το σήμερα.

Κατερίνα Χουζούρη